

Костюшко Олег Петрович,
аспірант заочної форми навчання
кафедри адміністративного права
і процесу Національної академії
внутрішніх справ

КЛАСИФІКАЦІЯ ГАРАНТІЙ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА У СФЕРІ ОХОРОНИ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ

Визнаний в Україні пріоритет прав людини та громадянина передбачає обов'язок держави їх захищати. Забезпечення прав і свобод є актуальною проблемою сучасної юридичної науки. Важливе місце серед її складових посідає адміністративно-правова реалізація прав і свобод людини та громадянина. Серед різноманітних заходів реалізації прав і свобод людини та громадянина одне з основних місць належить їх адміністративно-правовому забезпеченню, яке виявляється у відносинах з органами виконавчої влади [1, с. 162].

Аналіз чинного законодавства та наукових праць дає можливість запропонувати наступну класифікацію гарантій прав і свобод людини і громадянина у сфері охорони публічного порядку:

1. Співвідношення основних (конституційних) прав і свобод, прав і свобод, закріплених в адміністративному та іншому законодавстві. За даним критерієм права і свободи поділяються на дві групи.

Першу групу складають вихідні, базові права і свободи, оскільки більшість конституційних прав і свобод за своїм матеріальним змістом виступають як галузеві. У даній сфері до них слід віднести право громадянина на участь в управлінні справами держави (ст. 38 Конституції України). Права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. (ст. 64 Конституції). Однак в будь-якому випадку не підлягають обмеженню основоположні права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27-29, 40, 47, 51, 52, 55-63 Конституції України [2].

Другу групу складають права, закріплені в нормах адміністративного права, які реалізуються у сфері охорони публічної безпеки і порядку. Так, в статті 6 КУпАП закріплено, що органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, громадські організації, трудові колективи розробляють і здійснюють заходи, спрямовані на запобігання адміністративним правопорушенням [3].

2. За безпосереднім призначенням адміністративно-правові гарантії прав і свобод громадян у сфері охорони публічного порядку поділяються на матеріальні і процесуальні.

До адміністративно-правових матеріальних гарантій слід віднести, наприклад, гарантії, що стосуються віку, після досягнення якого настає адміністративна відповідальність (ст. 12 КУпАП), обставин, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення (ст. 34 КУпАП).

Адміністративно-правові матеріальні гарантії, на наш погляд, характеризують і види адміністративних стягнень (ст. 24 КУпАП), оскільки вони включають в себе різні за характером і правовими наслідками санкції, що дозволяє врахувати при визначенні стягнення, як вчинене правопорушення, так і особу порушника [3].

До адміністративно-процесуальних гарантій прав і свобод громадян у сфері охорони публічного порядку відносяться ті норми КУпАП, які забезпечують законність при застосуванні заходів адміністративного примусу в зв'язку з адміністративним правопорушенням (ст. 7 КУпАП).

Гарантії прав і свобод громадян забезпечуються і на окремих стадіях розгляду конкретної справи про адміністративне правопорушення (наприклад, ст. 276-282 КУпАП).

Адміністративно-правові гарантії прав і свобод громадян у сфері охорони публічного порядку можуть забезпечуватися і на основі видання конкретного нормативного акта.

Розглянуті вище критерії класифікації не є вичерпними і в ході подальшого розвитку законодавства можуть доповнюватися або змінюватися. Однак на цьому етапі можна констатувати, що в сфері охорони публічного порядку реалізується комплекс прав і свобод людини і громадянина, який держава зобов'язана забезпечувати.

Список використаних джерел

1. Костюшко О. П. Забезпечення адміністративно-правових гарантій прав і свобод людини та громадянина. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 2 (14). С. 162-175.

2. Конституція України : Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.